Euroopan unionin neuvosto

Bryssel, 12. helmikuuta 2016
(OR. en)

5985/16

Toimielinten välinen asia:
2016/0035 (NLE)

SCH-EVAL 23
FRONT 62
COMIX 99

YHTEENVETO ASIAN KÄSITTELYSTÄ

Lähettäjä:	Neuvoston pääsihteeristö
Päivämäärä:	12. helmikuuta 2016
Vastaanottaja:	Valtuuskunnat
Ed. asiak. nro:	5876/1/16 REV 1
Asia:	Neuvoston täytäntöönpanopäätös, jolla vahvistetaan suositus vuonna 2015 tehdyssä Schengenin säännöstön soveltamista Kreikassa ulkorajojen valvonnan alalla koskeneessa arvioinnissa havaittujen vakavien puutteiden korjaamiseksi

Valtuuskunnille toimitetaan liitteessä neuvoston 3445. istunnossaan 12. helmikuuta 2016 hyväksymä neuvoston täytäntöönpanopäätös, jolla vahvistetaan suositus vuonna 2015 tehdyssä Schengenin säännöstön soveltamista Kreikassa ulkorajojen valvonnan alalla koskeneessa arvioinnissa havaittujen vakavien puutteiden korjaamiseksi.

Neuvoston 7. lokakuuta 2013 antaman asetuksen (EU) N:o 1053/2013 15 artiklan 3 kohdan mukaisesti tämä suositus toimitetaan Euroopan parlamentille ja kansallisille parlamenteille.

LIITE

Neuvoston täytäntöönpanopäätös, jolla vahvistetaan

SUOSITUS

vuonna 2015 tehdyssä Schengenin säännöstön soveltamista Kreikassa ulkorajojen valvonnan alalla koskeneessa arvioinnissa havaittujen vakavien puutteiden korjaamiseksi

EUROOPAN UNIONIN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon arviointi- ja valvontamekanismin perustamisesta Schengenin säännöstön soveltamisen varmistamista varten ja toimeenpanevan komitean 16 päivänä syyskuuta 1998 pysyvän Schengenin arviointi- ja soveltamiskomitean perustamisesta tekemän päätöksen kumoamisesta 7 päivänä lokakuuta 2013 annetun neuvoston asetuksen (EU) N:o 1053/2013[1] ja erityisesti sen 15 artiklan,

ottaa huomioon Euroopan komission ehdotuksen,

sekä katsoo seuraavaa:

(1 a) EU:ta koettelee parhaillaan ennennäkemätön muuttoliike- ja pakolaiskriisi sen seurauksena, että eri ryhmistä koostuvat maahanmuuttajavirrat lisääntyivät jyrkästi vuonna 2015. Tämä on johtanut siihen, että monilla jäsenvaltioilla on suuria vaikeuksia huolehtia tehokkaasta ulkorajavalvonnasta Schengenin säännöstön mukaisesti ja vastaanottaa ja käsitellä maahantulijoita.

Kreikka on pääasiassa maantieteellisen sijaintinsa takia erityisen alttiina näille kehityskuluille, jotka johtuvat muuttovirtojen siirtymisestä ja Kreikkaan saapuvien muuttajien määrän kasvusta. Valtava muuttovirta on luonteeltaan sellainen, että se aiheuttaisi suuria paineita minkä tahansa jäsenvaltion ulkorajavalvontaan.

[1] EUVL L 295, 6.11.2013, s. 27.

Kaikista tammikuun ja lokakuun 2015 välillä Kreikkaan suuntautuneista laittomista rajanylityksistä 78,5 prosenttia tapahtui kyseisen jakson viimeisten 3 kuukauden aikana. Tähän saakka on pelastettu yli 90 000 henkeä yli 2500 erillisessä tilanteessa. Tämä muodostaa huomattavan haasteen muuttoliike- ja humanitaarisen kriisin hallitsemiselle (tulijoista monet ovat kansainvälisen suojelun tarpeessa, vaikka he eivät haekaan turvapaikkaa).

Kreikka on toteuttanut useita toimenpiteitä tilanteen käsittelemiseksi, mutta tässä ennennäkemättömässä kriisitilanteessa tarvitaan lisätoimenpiteitä.

Schengen-alueen toiminta kokonaisuudessaan on vakavasti uhattuna, ja on ryhdyttävä kiireellisiin toimiin. Kreikan kohtaamat vaikeudet ulkorajojensa hallinnassa ovat koko EU:n kannalta keskeinen kysymys, ja ne on ratkaistava koko EU:n edun mukaisesti. On äärimmäisen tärkeää, että Kreikka puuttuu komission kertomuksessa esitettyihin seikkoihin prioriteetteina ja kiireellisesti. Kaikkien jäsenvaltioiden on osoitettava solidaarisuutta ja kannettava yhteisesti vastuuta tilanteen ratkaisemiseksi ja varmistettava Schengen-alueen toiminnan jatkuminen. Tehokkaan rajavalvonnan lisäksi tässä yhteydessä on erityisen tärkeää panna tehokkaasti täytäntöön sekä hotspot-järjestelmä asianomaisten virastojen avulla että kriisitilanteen siirtomekanismi.

(1) Kreikan merirajalla (Chios- ja Samos-saarella) ja maarajalla (rajapisteissä Orestiada, Fylakio, Kastanies ja Nea Vyssa) tehtiin ennalta ilmoittamatta arviointikäynti 10 ja 13 päivän marraskuuta 2015 välisenä aikana. Tämän käynnin jälkeen havainnoista ja arvioista laadittiin kertomus, jossa luetellaan arvioinnin yhteydessä todetut parhaat käytännöt ja puutteet. Kyseinen kertomus hyväksyttiin 2 päivänä helmikuuta 2016 komission täytäntöönpanopäätöksellä [C(2016)450]. Tämän suosituksen tarkoituksena on suositella Kreikalle korjaavia toimia vuonna 2015 toteutetun ulkorajojen valvontaa koskevan Schengenin säännöstön arvioinnin yhteydessä havaittujen vakavien puutteiden korjaamiseksi.

(2) Arviointikäynnin kohteena olleet paikat merirajalla Chios- ja Samos-saarella ovat keskeisiä koko Schengen-alueen toiminnan kannalta, koska Egeanmeri on tällä hetkellä kaikkein eniten alttiina laittomalle maahanmuutolle, sillä sen kautta saapui tammi- ja lokakuun 2015 välisenä aikana yli 572 000 henkilöä. Koko vuoden 2015 aikana tämän ulkorajaosuuden yli saapui yli 868 000 laitonta maahantulijaa.

(3) Paikalle 10 ja 13 päivän marraskuuta 2015 välisenä aikana tehtyjen käyntien yhteydessä ilmeni vakavia puutteita Kreikan suorittamassa ulkorajan valvonnassa. Puutteet johtuivat etenkin siitä, ettei laittomien maahantulijoiden henkilöllisyyttä tunnistettu eikä heitä rekisteröity asianmukaisesti saarilla, sekä siitä, ettei henkilöstöä ja henkilöllisyystodistusten tarkistamiseen tarvittavaa välineistöä ollut riittävästi. Nykyolosuhteissa tämänhetkinen tilannetietoisuus ja reagointivalmius eivät riitä tehokkaaseen rajavalvontaan. Nämä ulkorajan valvontaan liittyvät vakavat puutteet muodostavat vakavan uhan yleiselle järjestykselle ja sisäiselle turvallisuudelle ja vaarantavat sisärajavalvonnasta vapaan alueen koko toimivuuden.

(4) Nämä edellä mainitut vakavat puutteet aiheuttavat, siltä osin kuin on kyse ulkorajan valvonnasta, tilanteen, jossa asetuksen (EU) N:o 1053/2013 16 artiklan 1 ja 4 kohdassa tarkoitetut velvoitteet eivät täyty.

(5) Vaikka ollaan tietoisia siitä, että Kreikkaan kohdistuu ennennäkemätön paine saapuvien henkilöiden suuren määrän takia, tulijoiden henkilöllisyyden tunnistamisen, rekisteröinnin ja vastaanoton asianmukainen toimivuus on välttämätöntä henkilöiden liikkuessa merkittävässä määrin edelleen toisiin jäsenvaltioihin, mikä on johtanut siihen, että useat muut jäsenvaltiot ovat ottaneet uudelleen käyttöön tilapäiset rajatarkastukset sisärajoillaan, ja vaarantaa koko Schengen-alueen toimivuuden.

(6) Tämän vuoksi jokainen havaittu puute on tärkeää korjata mahdollisimman nopeasti. Koska on tärkeää noudattaa Schengenin säännöstöä, kiireellisimmin noudatettavia suosituksia ovat seuraavat: rekisteröintimenettelyn osalta suositukset 3, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 40, 41 ja 42; merirajavartioinnin osalta suositukset 12, 13 ja 14, riskianalyysien osalta suositukset 15, 16 ja 17; kansainvälisen yhteistyön osalta suositus 18; rajatarkastusmenettelyjen osalta suositukset 22, 23, 25, 26, 27 ja 28; henkilöstöresurssien ja koulutuksen osalta suositukset 19 ja 43; sekä infrastruktuurien ja laitteiden osalta suositukset 34, 47 ja 48.

(7) Ottaen huomioon Kreikan kaikkiin ulkorajoihin kohdistuvan ennennäkemättömän muuttopaineen nämä suositukset olisi pantava täytäntöön tarvittaessa myös Kreikan muilla rajaosuuksilla, jotta Schengen-alueen toimintaa ei vaaranneta.

(8) Tämä suositus olisi toimitettava Euroopan parlamentille ja jäsenvaltioiden parlamenteille. Arvioidun jäsenvaltion on asetuksen (EU) N:o 1053/2013 16 artiklan 1 kohdan mukaisesti esitettävä kuukauden kuluessa tämän suosituksen hyväksymispäivästä komissiolle ja neuvostolle toimintasuunnitelma arviointikertomuksessa mainittujen puutteiden korjaamiseksi. Kolmen kuukauden kuluessa tuosta samasta päivästä jäsenvaltion on esitettävä selvitys sen täytäntöönpanosta asetuksen (EU) N:o 1053/2013 16 artiklan 4 kohdan mukaisesti,

SUOSITTAA SEURAAVAA:

Kreikan olisi

A) <u>merirajoilla arvioitujen paikkojen osalta</u>:

Rekisteröintimenettely

1. ilmaistava selkeästi 'maastapoistamisen lykkäämistä' koskevassa asiakirjassa, joka myönnetään laittomille maahantulijoille rekisteröintiprosessissa, että asiakirja ei anna laittomalle maahantulijalle oikeutta oleskeluun muissa jäsenvaltioissa eikä siirtymiseen niihin, ja asetettava tarvittaessa tiettyjä velvoitteita, joilla pyritään ehkäisemään pakenemisriski (palauttamisdirektiivin 7 artiklan 3 kohdan mukaisesti);

2. parannettava 'väliaikaista oleskelua' koskevien asiakirjojen laatua sisällyttämällä niihin tiettyjä turvaominaisuuksia, jotka vaikeuttavat asiakirjojen väärentämistä;

3. lisättävä rekisteröintiin osallistuvaa Kreikan poliisin henkilöstöä;

4. järjestettävä tarvittavat majoitustilat rekisteröintiprosessin ajaksi (myös haavoittuvassa asemassa oleville henkilöille), ottaen huomioon riskinarviointiin perustuvat arviot maahantulijoiden määrästä;

5. tarkastettava järjestelmällisesti laittomien maahantulijoiden matkustusasiakirjoista, onko niissä väärentämiseen tai väärennökseen viittaavia merkkejä, ja tarkastettava rekisteröintiprosessissa maahantulijoita ja heidän matkustusasiakirjojaan koskevat tiedot SIS-järjestelmästä sekä Interpolin ja kansallisista tietokannoista. Tätä varten rekisteröintimenettelyssä olisi käytettävä passiskannereita;

6. suoritettava rekisteröinti Eurodac-asetuksen 14 artiklan mukaisesti huolehtimalla maahantulijoiden sormenjälkien ottamisesta ja siirtämisestä kohtuullisessa ajassa;

7. järjestettävä käyttöön riittävä määrä toimivia sormenjälkiskannereita ja Eurodac-päätelaitteita, joista on suora pääsy Eurodac-järjestelmään, jotta kaikkien maahantulijoiden rekisteröinti voidaan taata, ja varmistettava, että niiden tukena on asianmukainen ja riittävä tietotekniikan infrastruktuuri (katkoton internet, laajakaista);

8. parannettava rekisteröintiprosessissa manuaalisesti otettavien sormenjälkien laatua, jotta se vastaa niiden Eurodac-järjestelmään kirjaamiseksi vaadittavaa laatua;

9. toteutettava asianmukaiset toimet sen varmistamiseksi, että kaikki laittomat maahantulijat on täysin tunnistettu, heidän sormenjälkensä on otettu ja heidät on rekisteröity Eurodac-järjestelmään kunnioittaen samalla täysimääräisesti heidän perusoikeuksiaan ja ihmisarvoaan;

10. aloitettava välittömästi palauttamisdirektiivin (2008/115) mukaiset sellaisten laittomien maahantulijoiden palauttamismenettelyt, jotka eivät hae turvapaikkaa ja jotka eivät ole kansainvälisen suojelun tarpeessa, ja järjestettävä niiden kolmansien maiden kansalaisten, jotka voidaan palauttaa ja ottaa takaisin Turkkiin, ripeä siirto Kreikan ja Turkin kahdenvälisen pöytäkirjan mukaisesti ja varmistaen, että nämä henkilöt tulevat fyysisesti siirretyiksi, toteuttaen samalla aiheelliset toimenpiteet pakenemisen ehkäisemiseksi.

Rajavalvonta

12. toteutettava toimenpiteitä merirajojen valvonnan parantamiseksi perustamalla kattava ja tehokas rannikkovalvontajärjestelmä, joka kattaa koko merirajan Kreikan ja Turkin välillä. Valvontajärjestelmässä pitäisi voida havaita kaikki merirajan Turkista Kreikkaan ylittävät alukset, mukaan lukien pienveneet. Järjestelmää olisi tuettava laittomien rajanylittäjien tunnistamista, havaitsemista ja kiinniottoa varten offshore-rakenteella, jonka muodostavat lähivesillä partioivat partioveneet ja -alukset, helikopterit, kiinteäsiipiset ilma-alukset ja muut välineet, sekä riittävällä määrällä maapartiointia saarilla;

13. varmistettava lyhyellä aikavälillä riittävä partiointi etenkin saarten välillä sekä nopean toiminnan valmiudessa pidettävien partioveneiden riittävä lukumäärä;

14. harkittava täyden tilannetietoisuuden varmistamiseksi tietojen vaihtoa prosessiin osallistuvien asianosaisten viranomaisten ja rannikkovartioston kesken;

Riskianalyysit

15. perustettava mahdollisimman nopeasti riskianalyysijärjestelmä ja pantava se täytäntöön paikallisella tasolla;

16. nimettävä ja koulutettava tarvittava paikallistason henkilöstö riskianalyysitehtäviin;

17. tehtävä ensimmäisen linjan rajatarkastajat tietoisiksi terrorismiin osallistuvien vierastaistelijoiden yhteisistä riski-indikaattoreista;

Kansainvälinen yhteistyö

18. harkittava samankaltaista paikallistason yhteistyötä Turkin rajavalvontaviranomaisten kanssa kuin Turkin vastaisella maarajalla tehdään;

Henkilöresurssit ja koulutus

19. lisättävä paikallistason koulutusta etenkin vääristä ja väärennetyistä asiakirjoista, riskien analysoinnista ja ajantasaisesta lainsäädännöstä. Tätä voitaisiin tehdä myös vaihtamalla virkailijoita rajanylityspaikkojen välillä sekä hyödyntämällä paremmin käytettävissä olevia väärennettyihin ja vääriin asiakirjoihin liittyviä Frontexin välineitä;

20. tarjottava rajavartijoille kielten, etenkin turkin ja englannin, koulutusta;

21. koulutettava enemmän rajavartijoita, jotka kykenevät tekemään toisen linjan tarkastuksia välineillä, joilla voidaan tarkastaa matkustusasiakirjoja tarkemmin;

Rajatarkastusmenettelyt

22. noudatettava EU:n kansalaisten rajatarkastuksissa 15 päivänä kesäkuuta 2015 annettua komission suositusta, joka koskee riskialueilta saapuvia EU:n kansalaisia;

23. tehostettava asianmukaisten asiakirjojen analysointivälineiden käyttöä asiakirjarikosten havaitsemiseksi tehokkaasti;

24. annettava kolmansien maiden kansalaisille, joille tehdään perusteellinen toisen linjan tarkastus, kirjallisesti tietoa tarkastuksen tarkoituksesta ja menettelystä Schengenin rajasäännöstön 7 artiklan 5 kohdan mukaisesti;

25. noudatettava viisumien myöntämisessä kaikilta osin viisumisäännöstöä liittämällä viisumin hakijan valokuva viisumitarraan;

26. tarkastettava risteilyalukset miehistö- ja matkustajaluettelojen perusteella Schengenin rajasäännöstön liitteessä VI olevan 3.2.3. kohdan b alakohdan mukaisesti;

27. tarkastettava kolmansista maista rajanylityspaikkoihin saapuvat huviveneet;

28. noudatettava kolmansien maiden kansalaisten rajatarkastuksissa Schengenin rajasäännöstön 7 artiklaa, etenkin selvittämällä maahantulon edellytykset, kuten oleskelun tarkoitus ja toimeentuloon tarvittavat varat (rajanylityspaikka Chios);

29. saatettava menettely, jolla viisumi mitätöidään tai kumotaan rajalla, viisumisäännöstön 34 artiklan mukaiseksi (rajanylityspaikka Chios);

30. toteutettava asianmukaiset toimenpiteet sen varmistamiseksi, että rajavartijoilla on pääsy iFado-järjestelmään rajanylityspaikassa (Samos);

Infrastruktuuri ja laitteet

31. toteutettava asianmukaiset toimenpiteet ensimmäisen linjan tarkastuskoppien varustamiseksi suurentavilla laitteilla asiakirjojen tarkastuksen tehostamiseksi;

32. parannettava tarkastuskoppien suojausta siten, että ulkopuoliset henkilöt eivät näe tietokoneen näyttöä;

33. huolehdittava siitä, että kaikilla rajatarkastuksiin osallistuvilla rajavartijoilla on pääsy Schengenin rajasäännöstön ja Schengen-käsikirjan sekä niiden liitteiden ajantasaisiin versioihin ja mahdollisuus käyttää niitä;

34. huolehdittava viisumijärjestelmän sormenjälkiskannerien asianmukaisesta toimivuudesta tarkastuskopeissa sellaisten kolmansien maiden kansalaisten tarkastamiseksi, joilla on Schengenin rajasäännöstön 7 artiklan 3 kohdan aa alakohdassa tarkoitettu viisumi (rajanylityspaikka Chios);

35. järjestettävä Chiosin sataman rajavartijoille mahdollisuus tarkkailla matkustajavirtoja esimerkiksi asentamalla videovalvontajärjestelmä;

36. huolehdittava siitä, että infrastruktuuria ja laitteita koskevat suositukset 31–35 otetaan huomioon Samosin uutta matkustajaterminaalia rakennettaessa;

*B) **maarajoilla arvioitujen paikkojen osalta***

Orestiadan poliisipiiri

37. kehitettävä kokonaisvaltaisempaa tilannetietoisuutta ja alueellisen koordinointikeskuksen roolia yhdistämällä alueellisen valvontakeskuksen ja Nea Vyssan keskuksen nykyisin suorittamat tehtävät. Tämä voitaisiin tehdä esimerkiksi siirtämällä valvontakeskus Nea Vyssasta alueelliseen yhdennetystä rajaturvallisuudesta ja seurannasta vastaavaan keskukseen Orestiadan poliisipiirissä, jotta tilanteesta saataisiin kattavampi kuva ja viimeksi mainittu keskus pystyisi valvomaan ja toimimaan tehokkaammin yhdestä paikasta käsin. Tämä järjestely säästäisi myös henkilöresursseja;

38. saatettava valmiiksi GPS-lähettimien asennus partioajoneuvoihin tai -yksiköihin, jotta valvontakeskus voisi valvoa niiden sijaintia;

39. jatkettava toimia yhteistyön lisäämiseksi Bulgarian ja Turkin kanssa ja osallistuttava aktiivisesti 'kolmenvälisen poliisi-, raja- ja tulliyhteistyön yhteisen yhteyspisteen' tulevaan toimintaan;

Fylakion vastaanottokeskus

Rekisteröintimenettely

40. toteutettava asianmukaiset toimenpiteet, jotta käytössä olisi riittävä määrä Eurodac-päätelaitteita, ottaen huomioon riskinarviointiin perustuvat arviot maahantulijoiden määrästä, sen takaamiseksi, että heidät kaikki rekisteröidään Eurodac-järjestelmään;

41. huolehdittava, että käytettävissä on riittävä määrä suojelutarpeen arvioinnin asiantuntijoita ja ponnisteltava sen eteen, että tarvittavien kielten tulkkeja on riittävästi laittomien maahantulijoiden mahdollisen joukoittaisen maahantulon varalta;

42. tarkastettava järjestelmällisesti laittomia maahantulijoita ja heidän matkustusasiakirjojaan koskevat tiedot SIS-järjestelmästä sekä Interpolin (SLDT) ja kansallisista tietokannoista rekisteröintiprosessissa; huolehdittava tarvittavista valmiuksista (asiantuntemus ja laitteet) tarkastaa matkustusasiakirjojen aitous Schengenin rajasäännöstön 12 artiklan – yhdessä sen 7 artiklan kanssa – mukaisesti ja kehitettävä niitä;

Kastaniesin rajanylityspaikka

Henkilöresurssit ja koulutus

43. lisättävä kussakin vuorossa työskentelevän henkilöstön määrää Kastaniesin rajanylityspaikassa ja varmistettava, että toiselle linjalle on sijoitettuna vähintään yksi virkailija, jotta rajanylitys tapahtuisi Schengenin rajasäännöstön 14 ja 15 artiklan mukaisesti sujuvasti ja voitaisiin välttää laittomat ylitykset ja pitkät jonot;

Infrastruktuuri ja laitteet

44. laajennettava todentamiseen käytettävää VIS-sovellusta (CVIS) jotta ensimmäinen linja saisi kaikki VIS-järjestelmään tallennetut tiedot maahantuloedellytysten tutkimisen helpottamiseksi;

45. toteutettava asianmukaiset toimenpiteet sen varmistamiseksi, että kaikki sähköiset resurssit päivitetään säännöllisesti;

46. siirrettävä sydämenlyöntitunnistin Kastaniesin rajanylityspaikasta, koska rahtiliikenteen ei ole sallittua ylittää rajaa tässä rajanylityspaikassa, sellaiseen toiseen rajanylityspaikkaan Kreikan maarajoilla tai satamissa, jossa sitä voidaan käyttää raskaiden tavarankuljetusajoneuvojen rajatarkastuksissa;

47. saatettava nykyinen infrastruktuuri Schengen-vaatimusten mukaiseksi kokonaisvaltaisen kehityssuunnitelman avulla, jossa otetaan huomioon kaikki Schengen-vaatimukset, mukaan lukien liikenteen hallinta, tarkastuskopit, kaistat, valvontajärjestelmät ja aidat;

48. parannettava liikenteen hallintaa ja ilmavalvontaa […] rajanylityspisteissä sen varmistamiseksi, että rajatarkastukset toteutetaan järjestelmällisesti;

Rajatarkastusmenettelyt

49. varmistettava, että henkilöille, joille tehdään perusteellinen toisen linjan tarkastus, annetaan ennakkoon tietoa tarkastuksen tarkoituksesta**;**

C) ***<u>Yleinen suositus</u>***

50. toteutettava asianmukaiset toimenpiteet sen varmistamiseksi, että ulkorajoja valvotaan kaikilla Kreikan ulkorajoilla Schengenin säännöstön mukaisesti, jotta Schengen-alueen toiminta ei vaarannu.

Tehty Brysselissä

Neuvoston puolesta

Puheenjohtaja